

เล่มที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑๖ ปีที่ ๑๖

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความไว้วางใจในแพทย์ ความคาดหวังในความสามารถของตน
ความคาดหวังในผลลัพธ์และความยึดมั่นในคำแนะนำของแพทย์ที่มีต่อ
ผลลัพธ์การควบคุมเบาหวานของผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2

จรรยา ไตรวุฒิ

29 ส.ค. 2556

324872

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2556

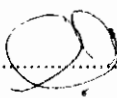
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ จริญญา ไตรวุฒิ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ดร.พลพงศ์ สุขสว่าง)

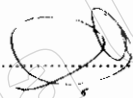
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริยา วชิราวัฒน์)

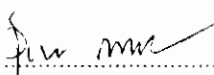
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

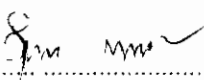
(แพทย์หญิง มาลินี บุญยรัตพันธุ์)

.....กรรมการ
(ดร.พลพงศ์ สุขสว่าง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริยา วชิราวัฒน์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา กรเพชรปानी)

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญาอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา
ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีวิทยาลัยวิทยาการวิจัย
และวิทยาการปัญญา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา กรเพชรปानी)

วันที่ 31 เดือน.....พฤษภาคม...พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.พูลพงศ์ สุขสว่าง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริยา วชิราวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ กรเพชรปानी คณบดีวิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา ที่กรุณาให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขและวิจารณ์ผลงานทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบรวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงพยาบาลบ้านบึง โรงพยาบาลพานทอง โรงพยาบาลพนสนิมคม โรงพยาบาลอ่าวอุดม โรงพยาบาลสัตหีบ โรงพยาบาลบ่อทอง และบุคลากรในคลินิกเบาหวานทุกโรงพยาบาล ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่สมนึก แดงวิไล คุณพ่อลำพูน ไตรวุฒิ และครอบครัวที่ให้การกำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตาแต่ บุพการีบูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

จรุญ ไตรวุฒิ

51913149: สาขาวิชา: การวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา; วท.ม. (การวิจัยและสถิติทาง
วิทยาการปัญญา)

คำสำคัญ: โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ/ ความไว้วางใจในแพทย์/ ความคาดหวังในความสามารถ
ของตน/ ความคาดหวังในผลลัพธ์/ ความยึดมั่นในคำแนะนำของแพทย์/
ผลลัพธ์การควบคุมเบาหวาน/ เบาหวานชนิดที่ 2

จรรยา ไตรวุฒิ: โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความไว้วางใจในแพทย์ ความคาดหวังใน
ความสามารถของตน ความคาดหวังในผลลัพธ์และความยึดมั่นในคำแนะนำของแพทย์ที่มีต่อผลลัพธ์
การควบคุมเบาหวานของผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 (A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF
TRUST IN PHYSICIAN, SELF-EFFICACY EXPECTATIONS, OUTCOME EXPECTATIONS AND
ADHERENCE TO PHYSICIAN RECOMMENDATIONS ON DIABETES OUTCOMES IN
DIABETES TYPE II PATIENTS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: พูลพงษ์ สุขสว่าง, ค.ด.,
วริยา วชิราวัจน์, พย.ด, 143 หน้า, ปี พ.ศ. 2556.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความไว้วางใจ
ในแพทย์ ความคาดหวังในความสามารถของตน ความคาดหวังในผลลัพธ์และความยึดมั่น
ในคำแนะนำของแพทย์ที่มีต่อผลลัพธ์การควบคุมเบาหวานของผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 และ
ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้เป็น
เบาหวานชนิดที่ 2 ในโรงพยาบาลของรัฐ จังหวัดชลบุรี จำนวน 480 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ 5 ตอน ลักษณะคำตอบเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์
ค่าสถิติพื้นฐานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปและวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยใช้โปรแกรม
LISREL 8.80

ผลการวิจัยปรากฏว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความไว้วางใจในแพทย์
ความคาดหวังในความสามารถของตน ความคาดหวังในผลลัพธ์และความยึดมั่นในคำแนะนำ
ของแพทย์ที่มีต่อผลลัพธ์การควบคุมเบาหวานของผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ตามสมมติฐาน
มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติไค - สแควร์ เท่ากับ 37.96 df เท่ากับ 27
p เท่ากับ 0.079 GFI เท่ากับ 0.99 AGFI เท่ากับ 0.96 CFI เท่ากับ 1.00 SRMR เท่ากับ 0.0022
RMSEA เท่ากับ 0.029 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรตามคือ ผลลัพธ์การควบคุมเบาหวาน
มีค่าเท่ากับ 0.83 แสดงว่าตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรผลลัพธ์
การควบคุมเบาหวานได้ร้อยละ 83 ซึ่งผลการวิจัยพบว่าความไว้วางใจในแพทย์มีอิทธิพลทางอ้อม
ต่อผลลัพธ์การควบคุมเบาหวานผ่านความคาดหวังในความสามารถของตน ความคาดหวังในผลลัพธ์
และความยึดมั่นในคำแนะนำของแพทย์

51913149: MAJOR: RESEARCH AND STATISTICS IN COGNITIVE SCIENCE; M.Sc.
(RESEARCH AND STATISTICS IN COGNITIVE SCIENCE)

KEYWORDS: CAUSAL RELATIONSHIP MODEL/ TRUST IN PHYSICIAN/ SELF-EFFICACY
EXPECTATIONS/ OUTCOME EXPECTATIONS/ ADHERENCE TO PHYSICIAN
RECOMMENDATIONS/ DIABETES OUTCOMES/ DIABETES TYPE II
PATIENTS

JARUN TRIWUT: A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF TRUST IN PHYSICIAN,
SELF-EFFICACY EXPECTATIONS, OUTCOME EXPECTATIONS AND ADHERENCE TO
PHYSICIAN RECOMMENDATIONS ON DIABETES OUTCOMES IN DIABETES TYPE II
PATIENTS. ADVISORY COMMITTEE: POONPONG SUKSAWANG, Ph.D., WARIYA
WACHIRAWAT, D.N.S. 143 P. 2013.

The purpose of this research was to develop and validate a causal relationship model involving four independent variables (trust in physician, self-efficacy expectation, outcome expectations, and adherence to physician recommendations) and their links to observed outcomes in type 2 diabetes patients. A sample of 480 type 2 patients at a public hospital was selected by means of multistage random sampling.

Results indicated that the hypothetical model was consistent with empirical data. Goodness of fit statistics were: chi-square test = 37.96, $df = 27$, $p = 0.079$, GFI = 0.99, AGFI = 0.96, CFI = 1.00, Standardize RMR = 0.0022, RMSEA = 0.029. The variables in the hypothetical model accounted for 83% of the total variance of diabetes outcomes. All hypothesized paths were statistically significant; variables that had a statistically-significant indirect effect on diabetes outcomes were independent trust in physician, self-efficacy expectation, and outcome expectations, with adherence to physician recommendations as a mediator.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับผลลัพธ์การควบคุมเบาหวานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ตอนที่ 2 ตัวแปรที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การควบคุมเบาหวานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
ความยึดมั่นในคำแนะนำของแพทย์.....	28
ความคาดหวังในความสามารถของตน.....	32
ความคาดหวังในผลลัพธ์.....	41
ความไว้วางใจในแพทย์.....	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	56
การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
ตัวแปรในการวิจัย	59
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	66
การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การวิเคราะห์ข้อมูล	68
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน.....	72
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความไว้วางใจในแพทย์ ความคาดหวังใน ความสามารถของตน ความคาดหวังในผลลัพธ์และความยึดมั่นในคำแนะนำ ของแพทย์ที่มีต่อผลลัพธ์การควบคุมเบาหวานของผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2..	77
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดล การวัดของตัวแปรแฝงความไว้วางใจในแพทย์ ความคาดหวังใน ความสามารถของตนเอง ความคาดหวังในผลลัพธ์และความยึดมั่นในคำแนะนำ ของแพทย์.....	79
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความไว้วางใจในแพทย์ ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ความคาดหวังในผลลัพธ์และความ ยึดมั่นในคำแนะนำของแพทย์ต่อผลลัพธ์การควบคุมเบาหวานของผู้เป็น เบาหวานชนิดที่ 2.....	85
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	91
สรุปผลการวิจัย.....	91
อภิปรายผลการวิจัย	95
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	98
ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป	99
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	108
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	109
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ.....	117

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความไว้วางใจในแพทย์ ความคาดหวังในความสามารถของตน ความคาดหวังในผลลัพธ์และความยึดมั่น ในคำแนะนำของแพทย์ที่มีต่อผลลัพธ์การควบคุมเบาหวานของผู้เป็นเบาหวาน ชนิดที่ 2.....	119
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	143

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ทฤษฎีแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของตัวแปรที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ การควบคุมเบาหวาน.....	54
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้เป็นเบาหวานจำแนกตามโรงพยาบาลที่สุ่มได้.....	59
3	โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามความยึดมั่นในคำแนะนำของแพทย์.....	60
4	โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามความคาดหวังในความสามารถของตน.....	62
5	โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามความคาดหวังในผลลัพธ์.....	63
6	โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามความไว้วางใจในแพทย์.....	64
7	ค่าความเที่ยงและดัชนีอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม ความยึดมั่นโดยทั่วไป ความยึดมั่นโดยเจาะจง ความคาดหวังในความสามารถของตน ความคาดหวังใน ผลลัพธ์และความไว้วางใจในแพทย์.....	67
8	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง.....	72
9	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ และความโด่งของตัวแปรสังเกตได้.....	74
10	ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ ความไว้วางใจในแพทย์ ความคาดหวังในความสามารถของตน ความคาดหวังในผลลัพธ์ และความยึดมั่นในคำแนะนำของแพทย์ที่มีต่อผลลัพธ์การควบคุมเบาหวานของผู้เป็น เบาหวานชนิดที่ 2	78
11	ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดความไว้วางใจในแพทย์.....	80
12	ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดความคาดหวัง ในความสามารถของตน.....	81
13	ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดความคาดหวังในผลลัพธ์.....	83
14	ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดความยึดมั่น ในคำแนะนำของแพทย์.....	84

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความไว้วางใจในแพทย์ ความคาดหวังในความสามารถของตน ความคาดหวังในผลลัพธ์และความเชื่อมั่นใน คำแนะนำของแพทย์ที่มีต่อผลลัพธ์การควบคุมเบาหวานของผู้เป็นเบาหวาน ชนิดที่ 2.....	86
16	ค่าสถิติและค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความ ไว้วางใจในแพทย์ ความคาดหวังในความสามารถของตน ความคาดหวังในผลลัพธ์และ ความเชื่อมั่นในคำแนะนำของแพทย์ที่มีต่อผลลัพธ์การควบคุมเบาหวานของผู้เป็น เบาหวานชนิดที่ 2 ตามสมมติฐาน.....	87

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 โมเดลสมมติฐานแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความไว้วางใจในแพทย์ ความคาดหวังในความสามารถของตน ความคาดหวังในผลลัพธ์และความยึดมั่น ในคำแนะนำของแพทย์ที่มีต่อผลลัพธ์การควบคุมเบาหวานของผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2..	5
2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดความไว้วางใจในแพทย์.....	81
3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดความคาดหวังในความสามารถของตน	82
4 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัด ความคาดหวังในผลลัพธ์.....	83
5 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัด ความยึดมั่นในคำแนะนำของแพทย์...	84
6 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความไว้วางใจ ในแพทย์ ความคาดหวังในความสามารถของตน ความคาดหวังในผลลัพธ์ และความยึดมั่นในคำแนะนำของแพทย์ที่มีต่อผลลัพธ์การควบคุมเบาหวานของ ผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2.....	90